

نمایش آموزنده

وحید گلستان

از آنجا که غالب فیلم‌های در اختیار معلمان، با وجود داشتن پیام‌ها و مفاهیم ارزشمند، قبل از تولید فیلم طراحی آموزشی ندارند، باید فرایندی ایجاد کنیم که پس از گام اول که انتخاب فیلم برای فرایند یادگیری است، در گام دوم به طراحی کاربردی آموزشی متناسب با کلاس و دانش‌آموزان خودمان بپردازیم تا فیلم به رسانه‌ای اثربخش در کل نظام‌دار کلاس ما مبدل شود. در دو شماره قبل به موضوع چگونگی طراحی آموزشی با استفاده از فیلم و پرسشگری معلم با هدف متناسب‌سازی فیلم برای کلاس درس پرداختیم و چند نمونه عملی نیز ارائه کردیم. اکنون می‌خواهیم «بحث طراحی آموزشی» را با ارائه دو الگوی استفاده از فیلم آموزشی در کلاس مد نظر قرار دهیم.

فرایند و مراحل یاددهی - یادگیری با استفاده از فیلم آموزشی

پس از نمایش فیلم در کلاس

● نمونه پیشنهادی اول

۱. ایجاد اجتماع یادگیری؛
۲. ارائه محرک اولیه (در اینجا فیلم مد نظر است) و ایجاد چالش‌های فکری؛
۳. پرسشگری دانش‌آموزان و ارائه سؤالات درباره موضوع؛
۴. فهرست کردن پرسش‌های دانش‌آموزان درباره موضوع مورد بحث؛
۵. مفهوم‌سازی دانش‌آموزان درباره سؤالات و موضوع مورد بحث؛
۶. برگزیدن پرسش برای ادامه گفت‌وگو؛
۷. ارائه استدلال و ادامه گفت‌وگو توسط دانش‌آموزان؛
۸. قراردادن دانش‌آموزان در موقعیت ارتباط موضوع با زندگی واقعی؛
۹. جمع‌بندی بحث با کمک دانش‌آموزان و ارائه تکالیف تکمیلی توسط معلم.

● نمونه پیشنهادی دوم

۱. ایجاد اجتماع یادگیری؛

۲. ارائه محرک اولیه (فیلم و ...) و ایجاد چالش‌های فکری؛
۳. پرسشگری معلم از دانش‌آموزان درباره موضوع؛
۴. ارائه استدلال و مفهوم‌سازی دانش‌آموزان درباره سؤالات و موضوع مورد بحث؛
۵. قراردادن دانش‌آموزان در موقعیت ارتباط دادن موضوع با زندگی واقعی؛
۶. جمع‌بندی بحث با کمک دانش‌آموزان و ارائه تکالیف تکمیلی توسط معلم.

نمونه‌های متناسب‌شده فیلم برای کلاس

● عنوان فیلم: محاق

مدت زمان فیلم: ۱۳ دقیقه

مدت پیشنهادی اجرای فعالیت: ۵۰ دقیقه

زمان اجرا: قبل از نمایش

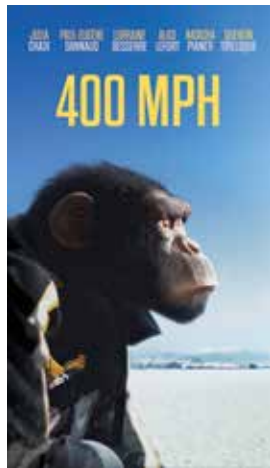
فیلم محاق را با دو مضمون می‌توان پیگیری کرد: ۱. بخشش و گذشت؛ ۲. اهدای عضو. در این طراحی، مضمون دوم بیشتر مد نظر قرار گرفته است. مفهوم اول را می‌توان در گفت‌وگو با دانش‌آموزان مد نظر قرار داد.

کاربرگ زیر را چند روز پیش از نمایش فیلم در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا با جست‌وجو در منابع معتبر مانند وبگاه انجمن اهدای عضو ایران (www.ehda.center) آن را کامل کنند و به کلاس بیاورند.

سالانه حدود الف) نفر در ایران
چهار مرگ مغزی می‌شوند که از این تعداد حدود
ب) نفر عضو قابل اهدا دارند. اما تنها
ج) مورد از آن‌ها اعضای خود را اهدا
می‌کنند و د) نفر دیگر فرصت اهدای
عضو را از دست می‌دهند. آمار پایین اهدای عضو در
ایران، مرگ روزانه ه) تا
نفر را به دنبال دارد. رتبه ایران از نظر میزان اهدای
عضو در جهان حدود و) است. کشور ز)
..... اولین رتبه را در اهدای عضو دارد.

پاسخ‌نامه کاربرگ (این اعداد و ارقام ممکن است در سال‌های
گوناگون تغییر کنند)

- الف. ۸۰۰۰ نفر
- ب. ۳۰۰۰ مورد
- ج. ۱۰۰۰ مورد
- د. ۲۰۰۰ مورد
- ه. ۷ تا ۱۰ نفر
- و. سی و نهم
- ز. اسپانیا

قبل از نمایش فیلم، از اینکه این فعالیت را انجام داده‌اند، مطمئن شوید.

● ادامهٔ زمان اجرا: پس از نمایش

پس از نمایش فیلم این سؤالات را برای گفت‌وگو مطرح کنید:

- دریافت خود را از فیلم بیان کنید.
- محقق به چه معنی است و چرا نام این فیلم را محقق گذاشته‌اند؟
- کلاس به سه گروه تقسیم شود. یک گروه کسانی که با اهدای عضو موافق‌اند. گروه دیگر کسانی که با اهدای عضو مخالف‌اند. گروه سوم کسانی که قرار است نقش قاضی‌ها را ایفا کنند، زیرا قرار است شیوهٔ محاکم قضایی در کلاس اجرا شود.
- به دو گروه موافق و مخالف فرصت دهید مانند و کلاس خود را برای دفاع از نظرات و تصمیم‌گیری خود آماده کنند. گروه موافق در این مرحله از اطلاعات موجود در کاربرد استفاده کند. قاضی‌ها نیز خود را برای وضع ممکن و بررسی دلایل دو گروه آماده کنند.
- به گروه موافقان و مخالفان فرصت بدهید از نظر خود دفاع کنند. قاضی‌ها نیز دلایل، منطقی و مفروضات هر دو گروه و قوت و ضعف آن‌ها را بررسی کنند. در صورت لزوم، دو گروه دوباره دفاع از خود را کامل کنند.

توصیه: ممکن است در ظاهر اهدای عضو در کلاس هیچ مخالفی نداشته باشد، اما باز از دانش‌آموزان بخواهید برخی نقش مخالف را ایفا کنند تا فرصت بررسی همه‌جانبهٔ موضوع فراهم شود. قاضی‌ها را هم به‌گونه‌ای انتخاب کنید که قدرت استدلال و منطقی قوی دارند.

در صورتی که دانش‌آموزان در این موضوع تجربه‌های زیسته دارند، هنگام دفاع از نظرات آن‌ها را مطرح کنند.

از دانش‌آموزان بخواهید دربارهٔ مباحث مطرح‌شده در کلاس با اولیای خود صحبت کنند. حتی به همراه آن‌ها از وبگاه انجمن اهدای عضو دیدن کنند و در صورت تمایل فرم اهدای عضو پر کنند

در صورت تمایل می‌توانید در جلسهٔ دیگری شیوهٔ محاکم قضایی را برای بخشش و گذشت در مورد این فیلم اجرا کنید.

● **عنوان فیلم:** ۴۰۰ متر بر ساعت
مدت زمان فیلم: ۴ دقیقه و ۵۰ ثانیه
مخاطب: دانش‌آموزان متوسطهٔ دوم
مدت پیشنهادی اجرای فعالیت: ۷۰ دقیقه
زمان اجرا: پس از نمایش
 پس از نمایش فیلم این سؤالات را برای گفت‌وگو در کلاس مطرح کنید:

- دریافت شما از این فیلم چیست؟
- پایان فیلم چه دیدگاه‌هایی را القا می‌کند؟
- شما با کدام دیدگاه موافقت می‌کنید؟ چرا؟ (برخی از دانش‌آموزان معتقدند، فیلم می‌گوید برای رسیدن به هدف باید تا حد ممکن تلاش کرد. برخی دیگر معتقدند اگر سازندهٔ فیلم می‌خواست این را بگوید، پایان آن این‌گونه نبود. او می‌خواهد بگوید برای برخی اهداف نباید تلاش کرد، چون باعث نابودی می‌شود و ...)
- آیا این دیدگاه که برای رسیدن به هدف باید تا حد ممکن تلاش کرد، در هر شرایط، زمان و مکانی قابل پیروی است؟ چرا آری؟ چرا خیر؟ پاسخ خود را با ذکر مثال بیان کنید.
- به نظرتان آیا این فیلم دربارهٔ رابطهٔ انسان و فناوری نیز پیامی دارد؟
- این پیام مثبت است یا منفی؟
- مثبت یا منفی بودن دیدگاه ما نسبت به فناوری، به خود آن فناوری مربوط است یا به شرایط کاربرد آن؟ پاسخ خود را با ذکر مثال بیان کنید.

توصیه: این فیلم را با دو مضمون «تلاش برای رسیدن به هدف، و رابطهٔ انسان و فناوری یا تأثیر فناوری بر زندگی انسان» می‌توان تحلیل کرد. در سؤالات بالا هر دو جنبه مورد توجه قرار گرفته، اما ممکن است برای هر مضمون یک جلسه وقت لازم باشد.

این فیلم را می‌توان برای آموزش مفاهیم متن، زیرمتن و فرامتن در ساعت آموزش کتاب «تفکر و سواد رسانه» نیز به کار برد.